

Regeling van het door verwerking tot nuttige producten
onschadelijk maken van ondeugdelijk materiaal van
dierlijke herkomst

(Destructiewet)

MEMORIE VAN TOELICHTING

No. 3

Algemeen

Het ontwerp strekt tot het vervangen van het Destructiebesluit 1942, zoals dat luidt na wijziging van en aanvulling bij de Wet van 28 Februari 1947, (*Stb.* H 71), waarbij tevens de voorlopige schorsing werd opgeheven en na wijziging bij de Wet op de economische delicten, door een van de aanvang af op grondwettige wijze totstandgekomen regeling.

Door de Commissie van Advies, bedoeld in artikel 11 van het Destructiebesluit 1942, in welke commissie behalve de ondergetekenden ook hun ambtgenoot van Economische Zaken, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Vereniging van Nederlandse Destructoren zijn vertegenwoordigd, werd de ondergetekenden een voorontwerp aangeboden, dat de instemming had van alle leden van genoemde commissie. Dit voorontwerp is in het hiervolgens aangeboden ontwerp, behoudens enige wijzigingen en aanvullingen, overgenomen.

Het Destructiebesluit 1942 heeft in de praktijk na de oorlog in verschillende opzichten niet onbevredigend gewerkt. Niettemin vertoonde het tekortkomingen, welke zijn verbeterd in het ontwerp, dat bovendien enige aanvullende bepalingen bevat. De grondgedachten zijn hetzelfde gebleven, namelijk:

a. het materiaal van dierlijke herkomst, dat de openbare gezondheid kan benadelen, moet worden onschadelijk gemaakt in destructoren door verwerking tot nuttige producten;

b. voor het oprichten of in werking hebben van een destructor is een vergunning vereist;

c. aan iedere ondernemer wordt een gebied toegewezen, voor hetwelk hij is gerechtigd en verplicht de destructie te verzorgen met uitsluiting van anderen;

d. de regeling van hetgeen dient te geschieden met betrekking tot het materiaal tot het tijdstip, waarop het vanwege de ondernemer wordt opgehaald, is een gemeentelijke taak;

e. de taak van de ondernemer begint met het ophalen van het materiaal ter plaatse, waar het zich ingevolge de gemeentelijke regeling bevindt.

De ondergetekenden verbinden aan deze grondgedachten gaarne enige beschouwingen.

Ad a. Destructie in haar huidige vorm levert als secundair nut waardevolle producten, voornamelijk diersmeel en technisch vet, op, hetgeen oorzaak is geweest, dat in Nederland ook particuliere ondernemers deze werkzaamheid hebben terhandgenomen. Voordien waren — met het oog op het primaire gezondheidsbelang — enige destructoren opgericht door een of meer gemeenten. Het onderkennen der gevaren, welke het destructiemateriaal door besmetting kan opleveren voor de openbare gezondheid, heeft vervolgens geleid tot de slotsom, dat het destructiewezen diende te worden gebonden aan wettelijke voorschriften ter bescherming in de eerste plaats van de gezondheid van de mens en daarnaast van die van het vee. In het ontwerp zijn deze wettelijke voorschriften beperkt, zoveel het beoogde doel dat toelaat. Daarbij is overwogen, dat bij het destructiewezen taken en belangen van verschillende aard zijn betrokken, en er naar gestreefd deze taken en belangen zoveel mogelijk en in redelijk evenwicht tot gelding te doen komen.

Het destructiemateriaal wordt voor het grootste gedeelte verkregen door het naleven van de Vleeskeuringswet (*Stb.* 1919, 524). Deze wet legde de regeling van de wijze, waarop vlees en vleeswaren voor voedsel voor mens en dier onbruikbaar moeten worden gemaakt, in handen der gemeenten. Aan een georganiseerd onschadelijk maken door verwerking tot nuttige producten werd in 1919 nog niet gedacht. Toen geleidelijk destructoren werden opgericht, ontstond de praktijk, dat gemeenten z.g. destructie-contracten met een ondernemer sloten. De destructie ontwikkelde zich van een eenvoudige, ter plaatse uitvoerbare wijze van onbruikbaarmaking, uitsluitend ter voorkoming van besmetting, tot een mede commercieel gericht fabrieksbedrijf, op een gering aantal plaatsen in den lande geconcentreerd. Dientengevolge deed zich reeds voor de oorlog behoefte gevoelen aan een wettelijke regeling, hetgeen leidde tot het totstandkomen van het Destructiebesluit 1942. Dit besluit handhaafde het stelsel der destructie-contracten, doch gaf geen afbakening van de gemeentelijke taak in het geheel der overheidsbemoeying met de destructie. Het ontwerp voorziet in deze lacune (artikel 16 e.v.). Het wijst aan de gemeenten toe de bescherming van de hygiënische belangen in de phase, waarin het destructiemateriaal zich in de sfeer van de gemeentelijke bestuurszorg bevindt, d.i. van het ogenblik, waarop het is afgekeurd, tot het tijdstip, waarop het vanwege de ondernemer wordt opgehaald en vervolgens uit de gemeente vervoerd naar de destructor.

Aan het Rijk wordt in het ontwerp toegewezen het regelen van die onderwerpen, welke door hun aard daartoe als het ware zijn aangewezen, zoals de technische uitvoering der destructie (artikel 9) en de gebiedsindeling (artikel 10).

Voorts raakt de regeling de taak en het belang van de ondernemers. De verwerking van destructiemateriaal dient hygiënisch te geschieden. Bovendien moeten zodanige verhoudingen worden geschapen, dat de bevolking in de verschillende delen des lands even goed wordt gediend. Aan de ondernemers moeten daarom uit sociaal-hygiënisch oogpunt sommige verplichtingen worden opgelegd, welke nakoming niet samenvalt met een zuiver economische bedrijfsvoering.

Tenslotte worde het belang genoemd, dat de *veehouders* hebben bij het verwijderen van destructiemateriaal van hun terreinen.

Het ontwerp houdt een nauwkeurige opsomming in van het materiaal, dat moet worden gedestruëerd (artikel 2).

Met betrekking tot het materiaal, genoemd in artikel 2, eerste lid, is het tot dusver niet mogelijk gebleken te komen tot een vergoeding door de ondernemer aan de eigenaar van het materiaal. Dit is een gevolg van de omstandigheid, dat de ondernemer, mede door de conjunctuurgevoeligheid der onderhavige bedrijven, de kosten van het ophalen van het materiaal en de verwerkingskosten, welke door de voorgeschreven wijze van destructie worden bepaald, in het algemeen niet kan rekenen op een exploitatie, welke vergoeding mogelijk maakt. Ten aanzien van dit materiaal blijft in het ontwerp daarom de huidige toestand gehandhaafd, dat het zonder vergoeding moet worden afgestaan. Hiertegen is te minder bezwaar, omdat de aanwezigheid van dit voor de openbare gezondheid gevaarlijke materiaal voor de eigenaar of houder daarvan een last oplevert.

Zijn goedgekeurde afvalven (artikel 2, tweede lid) in enigszins belangrijke partijen te krijgen, zoals bij engros-slachterijen, dan zijn de ophaalkosten relatief laag. Het is dan voor de ondernemer economisch verantwoord zodanige partijen tegen een matige prijs te kopen, hetgeen ook wel pleegt te geschieden. Het beginsel van afstand van destructiemateriaal zonder vergoeding geldt daarom in het ontwerp niet ten aanzien van deze soort materiaal. Artikel 14, derde lid, heeft de bedoeling te bevorderen, dat de eigenaars ervan vergoeding ontvangen, voorzover de omstandigheden dat toelaten.

Ook in de gevallen, waarin destructiemateriaal wordt bestemd voor voeding van dieren (artikel 13, derde lid, onder a), is vergoeding aan de eigenaar van het materiaal op haar plaats (artikel 14, tweede lid).

Huiden van eenhoevige en herkauwende dieren zijn geen destructiemateriaal, omdat zij niet „vlees”, noch „vleeswaren” zijn. De cadavers worden echter in de meeste gevallen niet onthuid, voordat zij door de ondernemer worden opgehaald. Onthuiding wordt in het ontwerp in het belang van de openbare gezondheid slechts toegestaan in een slachterij, als bedoeld in artikel 19 van de Vleeskeuringswet (Stb. 1919, 524) (artikel 15). Artikel 14, eerste lid, van het ontwerp garandeert daarom, dat de ondernemer de eigenaar schadeloos stelt in de gevallen, waarin het cadaver de destructor bereikt zonder te zijn onthuid.

Ad b. In het ontwerp is eveneens gehandhaafd het stelsel, waarbij het oprichten of in werking hebben van een destructor aan een vergunning van Overheidswege is gebonden (artikel 5 e.v.).

Het algemene belang, dat is een met het oog op de volksgezondheid doelmatige voorziening in de destructie, maakt het nodig, dat het oprichten of in werking hebben van een destructor eerst na een daartoe verleende vergunning zal zijn geoorloofd, evenals onder de van kracht zijnde regeling het geval is. Hierin ligt enerzijds een zekere waarborg, dat de destructie zal plaatsvinden overeenkomstig redelijke sociaal-hygiënische eisen, anderzijds wordt het mogelijk door intrekken van de vergunning de destructie weder aan te passen aan deze eisen, wanneer mocht blijken, dat een destructor, wat inrichting of werkwijze betreft, in dit opzicht tekortschiet.

Ad c. Het is duidelijk, dat om sociaal-hygiënische redenen al het destructiemateriaal behoort te worden gedestruëerd, wanneer de geografische omstandigheden dit ook maar enigszins toelaten. In enkele uitzonderlijke gevallen is ontheffing van de destructieplicht niet te vermijden, doch het aantal dezer ontheffingen moet zo klein mogelijk zijn. Dit heeft tengevolge, dat een aantal gemeenten, waarvoor geen ontheffing kan worden verleend, ligt in gebieden, welke bediening economisch nadeel in plaats van voordeel moet opleveren, hetgeen bijvoorbeeld het geval kan zijn in uitgestrekte vee-arme gebieden, waar de verhouding tussen de door de ophaaldienst af te leggen afstanden en de op te halen hoeveelheden materiaal ongunstig is. Het is begrijpelijk, dat de lust tot het bedienen van die gebieden niet groot is en het is zeer wel denkbaar, dat zij van bediening zouden blijven verstoken, indien de ondernemers niet konden worden verplicht diensten te verlenen, welke, op zichzelf beschouwd, verlies in plaats van winst opleveren. Een landelijke gebiedsindeling is daarom noodzakelijk (artikel 10).

Bij gemeenschappelijke beschikking van 2 April 1951 (Stert. 1951, 85)¹⁾ hebben de Staatssecretaris van Sociale Zaken (Volksgezondheid) en de tweede ondergetekende op grond van artikel 7 van het Destructiebesluit 1942 het werkgebied der destructoren vastgesteld. Het ontwerp bepaalt (artikel 25, tweede lid), dat de bestaande gebiedsindeling wordt geacht te zijn vastgesteld op grond van zijn artikel 10.

Zijn in het Destructiebesluit 1942 geen voorschriften of richtlijnen te vinden, volgens welke de gebiedsindeling dient te geschieden, het ontwerp geeft aan (artikel 10, tweede lid), dat wijziging daarvan zal kunnen plaatsvinden, wanneer dat in het belang van een doelmatige voorziening in de destructie is, echter

niet, dan nadat de betrokken gemeenten en ondernemers zijn gehoord (artikel 10, derde lid). Dat behalve de ondernemers ook de gemeenten zullen moeten worden gehoord, wanneer een gebiedswijziging wordt overwogen, vindt zijn oorzaak in de gemeentelijke taak in verband met de destructie. Worden gebieden gewijzigd, dan stelt de Minister de bedragen vast, welke de betrokken ondernemers zullen ontvangen of betalen naar de mate van hun uit de wijziging voortspruitende na- of voordeel (artikel 10, vijfde lid).

Ad d. De gemeenten hebben zich voor en onder de werking van het Destructiebesluit 1942 in het algemeen ten volle bewust getoond van de haar op het gebied der destructie toevallende taak. Zo zijn enige destructoren — het werd reeds opgemerkt — door een of meer gemeenten opgericht.

De gemeentelijke belangstelling voor de hygiënische zijde van de destructie is uiteraard van groot belang. Het ontwerp laat daarom het bij verordening regelen van het verzamelen van het materiaal en van hetgeen daarmede verband houdt over aan de gemeenten (artikel 20 e.v.), waardoor aanpassing van die regelen aan de omstandigheden ter plaatse is gewaarborgd. Hierop wordt in de toelichting op artikel 20 teruggekomen. Geeft een gemeente voorkeur aan het regelen van het ophalen, het vervoer en de overdracht aan de ondernemer door het sluiten van een overeenkomst, dan is zij ingevolge het ontwerp daartoe bevoegd. Op deze wijze kan het gezamenlijke belang van gemeente en ondernemer tot uitdrukking worden gebracht. Uitdrukkelijk is voorts bepaald, dat de aan de gemeenteraden ingevolge de artikelen 167 en 168 der gemeentewet toekomstige bevoegdheid op het onderwerpelijk terrein slechts wordt beperkt door hetgeen bij of krachtens het ontwerp, zo dit tot wet wordt verheven, is geregeld (artikel 16).

Voor de verdere toelichting worde verwezen naar hetgeen hieronder ten aanzien van een aantal artikelen wordt opgemerkt.

Artikelen

Artikel 1. Daar het ontwerp een overwegend sociaal-hygiënische strekking heeft, wordt bepaald, dat onder „Onze Minister” in het ontwerp moet worden verstaan de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Artikel 2. Dit artikel kwam reeds ter sprake onder „Algemeen”.

Het volgende worde nog opgemerkt ten aanzien van materiaal, waarop het Destructiebesluit 1942 niet, het ontwerp wel van toepassing is.

Eerste lid, e. Het materiaal, dat niet ten in- of doorvoer wordt toegelaten, omdat het ondeugdelijk is of althans niet voldoet aan de hier te lande geldende hygiënische eisen, dient te worden gedestruëerd, voor zover het niet naar het buitenland wordt teruggevoerd.

Eerste lid, f. Tengevolge van het bedrijfsmatig slachten van wild en gevogelte, zoals dit de laatste tijd in een aantal bedrijven plaatsvindt, ontstaan hoeveelheden afvalven, welke gevaar kunnen opleveren voor de gezondheid van mens en dier en daarom onschadelijk moeten worden gemaakt. Uitzonderd worden afvalven, waaraan een andere nuttige bestemming wordt gegeven, hetgeen bijvoorbeeld het geval kan zijn met konijnenvellen en kippeveren.

Eerste lid, g. De aanwezigheid van dode honden en katten op openbare wegen en in openbare wateren levert gevaar op voor de gezondheid van mens en dier en is uit ethisch oogpunt ongewenst. Het verloren gaan van dit materiaal moet ook op economische gronden worden voorkomen. Zie voorts de toelichting op artikel 13, vijfde lid.

Tweede lid. De voorwaardelijke aanwijzing van z.g. goedgekeurde afvalven is gewenst uit hygiënisch oogpunt en heeft voorts het gunstige gevolg, dat voortaan alle afvalven een nuttige bestemming zullen krijgen. Hoewel deze afvalven aanvankelijk niet „ondeugdelijk” zijn, komen zij toch binnen korte tijd in ondeugdelijke toestand te verkeren, tenzij zij rein zijn of

¹⁾ Laatstelijk gewijzigd bij gemeenschappelijke beschikking van 8 Mei 1953 (Stert. 1953, 117).

worden gereinigd. De mate, waarin reiniging noodzakelijk is, is afhankelijk van de verschillende bestemmingen, welke er aan kunnen worden gegeven.

Derde lid, a. Hier geldt zowel de bescherming van de gezondheid van mens en dier, als het economische belang.

Derde lid, b. Ook deze bepaling dient het verloren gaan van materiaal, voor zover daaraan niet tijdig een andere nuttige bestemming kan worden gegeven, te voorkomen.

Derde lid, c. Deze bepaling maakt aanpassing aan de eisen van de praktijk in de toekomst mogelijk, zonder dat in elk geval wetswijziging nodig is. Zij zal waarschijnlijk slechts zelden moeten worden toegepast.

Artikel 3, tweede lid. De artikelen 15 e.v. van de Veewet betreffen de bestrijding van besmettelijke veeziekten. Op grond van artikel 21, juncto artikel 20, onder *g*, van genoemde wet is de burgemeester en, „indien deze bezwaar heeft maatregelen te bevelen of te nemen, welke door het districtshoofd van de veerartsenijkundige dienst werden nodig geacht”, de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening bevoegd te beslissen ten aanzien van de wijze van onschadelijk maken van ziek en verdacht vee, dat is afgemaakt of gestorven. Dit onschadelijk maken zal niet in alle gevallen door destructie kunnen geschieden. Het is in die gevallen noodzakelijk, dat de burgemeester of de genoemde Minister bevoegd is een andere wijze van onschadelijkmaken, welke besmettingsgevaar uitsluit, te bevelen.

Artikel 6. De onder de werking van het Destructiebesluit 1942 tot wederopzegging gegeven vergunningen ten aanzien van ander materiaal dan destructiemateriaal blijven ingevolge artikel 25, derde lid, voorschans van kracht. Nieuw is het voorschift, dat een vergunning, als hier bedoeld, niet wordt verleend dan na overleg met de Minister, wie het mede aangaat. Dit vindt zijn oorzaak in het feit, dat bij het verlenen van een vergunning tot het verwerken van ander dan destructiemateriaal aan een destructor, welke uit hoofde van zijn sociaal-hygiënische functie een wettelijk geregelde positie heeft, de economische belangen van andere bedrijven dan destructoren kunnen zijn betrokken. Op grond daarvan is het denkbaar, dat een vergunning tot het verzamelen van ander dan destructiemateriaal uitsluitend op andere gronden dan die, ontleend aan de openbare gezondheid, bijvoorbeeld economische, niet kan worden verleend, dat daaraan op die andere gronden voorschriften moeten worden verbonden, of dat — bij wijziging der omstandigheden — de vergunning daarom moet worden ingetrokken, dan wel aan andere voorschriften gebonden. Uiteraard zal omtrent het intrekken van de vergunning of het wijzigen der voorschriften eveneens overleg met de Minister, wie het mede aangaat, worden gepleegd.

Artikel 7. Het is billijk, dat de ondernemer, die krachtens zijn vergunning wel rechten ontvangt, doch ook verplichtingen krijgt opgelegd, weet, waar hij bedrijfseconomisch aan toe is. Daarom wordt in artikel 7 bepaald, dat hem bij intrekking van de vergunning of wijziging van de voorwaarden, waaronder zij is verleend, hetgeen slechts, voor zover het toepassing van artikel 5 betreft, zal kunnen geschieden in het belang van een doelmatige voorziening in de destructie, een evenredige schadeloosstelling wordt toegekend. Het artikel beoogt dus de rechtszekerheid voor de ondernemers te verhogen, doch het is te verwachten, dat de omstandigheden zijn toepassing slechts uiterst zelden zullen vereisen.

Artikel 8. Bij vervallenverklaring van een vergunning kan — anders dan bij intrekking — van schadeloosstelling geen sprake zijn.

Artikel 9. Het Destructiebesluit 1942 bevat een overeenkomstige bepaling.

Artikel 10. Onder „Algemeen”, ad *c*, werd reeds verklaard, waarom een landelijke gebiedsindeling niet kan worden gemist.

Zowel de betrokken ondernemers, als de belanghebbende gemeentebesturen, hebben het recht tegen een op de gebiedsindeling betrekking hebbende beschikking in beroep te komen (artikel 22).

Vijfde lid. Ten aanzien van een bij gebiedswijziging aan de ondernemer toe te kennen schadeloosstelling of door hem te betalen bedrag, geldt een toelichting, analoog aan die op artikel 7.

Zesde lid. De destructie dient onder alle omstandigheden ongestoord te kunnen plaatsvinden. Met het oog daarop is de mogelijkheid van vrijwillige overdracht van werkzaamheden geopend in geval van tijdelijke overmacht, zonder dat tijdelijke gebiedswijziging behoeft plaats te vinden. Bij de overeenkomst van overdracht zullen uiteraard de betreffende ondernemers zo nodig hun financiële verplichtingen jegens elkaar regelen.

Zevende lid. Indien geen overeenstemming tussen de ondernemers wordt bereikt, dient de overdracht verplicht te kunnen worden gesteld.

Artikel 13, eerste lid. De mogelijkheid van ontheffing van destructieplicht wordt voor gemeenten geopend. Zij is bedoeld voor die gebieden, welke door hun ligging voor destructorwagens zeer moeilijk of niet bereikbaar zijn. Deze ontheffingsmogelijkheid bestaat ook thans.

Tweede lid. Deze bepaling is bedoeld voor onvoorziene omstandigheden, zoals zich bijvoorbeeld bij de watersnood in 1953 voordeden.

Derde lid. Het onder *a* gestelde wordt voorgesteld ter vervanging van artikel 15, tweede lid, Vleeskeuringswet (*Stb.* 1919, 524), dat totnutoe een overeenkomstige bepaling bevat en dat ingevolge artikel 26, onder III, van het ontwerp dan kan vervallen. Nieuw is in de bepaling, dat de Minister vergunning kan verlenen „op grond van bijzondere omstandigheden”. Deze toevoeging heeft de bedoeling in het belang van de bedrijfsvoering der destructoren te bevorderen, dat voor het voederen van dieren geen destructiemateriaal aan destructie wordt onttrokken, tenzij daar een bijzondere reden voor is. Hiervan is sprake, wanneer het betreft dierentuinen, circussen of viskwekerijen, welke niet kunnen volstaan met goedgekeurde afvallen. Ook het houden van een geleidehond door een blinde levert een bijzondere omstandigheid op.

Sommige soorten destructiemateriaal zijn onontbeerlijk voor wetenschappelijke doeleinden, voor verwerking tot pharmaceutische preparaten of voor vervaardiging van andere producten. Ten aanzien van dat materiaal is daarom onder *b* en *c* de mogelijkheid van verwerking anders dan door destructie opgenomen.

Vierde lid. Het is de bedoeling, dat de gemeentebesturen hun medewerking op het onderwerpelijke terrein zullen blijven verlenen op overeenkomstige wijze, als thans gebruikelijk, hetgeen door de betreffende bepaling in dit lid wordt mogelijk gemaakt.

Vijfde lid. Zonder dat daartoe de verplichting bestaat, worden reeds thans vele dode honden en katten gedestruëerd. Sommige eigenaars van deze dieren zullen er echter prijs op stellen, dat hun hond of kat, na te zijn gestorven, niet door destructie onschadelijk wordt gemaakt, doch bijvoorbeeld door begraven. De bepaling opent de mogelijkheid hieraan tegemoet te komen.

Artikel 18. Belang, aard en inhoud van de in artikel 17 bedoelde verordeningen maken het gewenst, dat deze verordeningen aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten worden onderworpen.

Artikel 19. De hier omschreven procedure is uit andere wettelijke regelingen bekend.

Artikelen 20 en 21. Het centraliseren van het materiaal, dat voor destructie is bestemd, op een wijze, welke het ophalen door de ondernemer vereenvoudigt, verdient — in het bijzonder ook uit hygiënisch oogpunt — aanbeveling. Het komt de ondergetekenden juist en gewenst voor, dat de eventuele regeling daar-

van aan de gemeenten wordt overgelaten, welke goed zullen doen de mogelijkheid van samenwerking te overwegen.

De kosten, welke aan de te nemen maatregelen, liggende in de sfeer der locale belangenverzorging, zijn verbonden, zullen in beginsel door de gemeente worden gedragen. Aangezien evenwel ook de ondernemers belang hebben bij een goed geregelde verzameling, omdat deze kan leiden tot een niet onbelangrijke vermindering van de kosten, welke aan het ophalen van het destructiemateriaal zijn verbonden, doordat door de destructorwagens over kortere afstanden behoeft te worden gereden, zullen de ondernemers in de aan de verzameling verbonden kosten bijdragen. Dat zal dan geschieden op basis van een overeenkomst tussen gemeente(n) en ondernemer. Dergelijke overeenkomsten zijn ook in het verleden veelvuldig tot stand gekomen. Blijken partijen niet tot overeenstemming te kunnen komen, dan kan de bemiddeling van Gedeputeerde Staten worden ingeroepen, welke alsnog tot overeenstemming zal kunnen leiden. In artikel 21 wordt voorgesteld van Rijksweg een bijdrage te geven in de vermeerdering van kosten, welke voor de gemeenten voortvloeien uit het treffen van nieuwe voorzieningen ten aanzien van de verzameling in de gevallen, waarin overeenstemming met de Minister is bereikt, dat wil zeggen, wanneer de Minister van oordeel is, dat de bijdrage door het hygiënische en het economische belang, alsmede financieel, is gewettigd. Enerzijds wordt door een doelmatige verzameling ook het algemene belang gediend, anderzijds zal een Rijksbijdrage voor de gemeenten een prikkel zijn tot het bevorderen van zodanige voorzieningen.

Artikel 21, derde lid. Deze bepaling zal ook toepassing vinden in de gevallen, waarin de ondernemer reeds bijdraagt in de ten laste van de gemeente komende kosten, doch deze bijdrage naar het oordeel van de Minister te gering is.

Artikel 23. Voorgesteld wordt de Commissie van Advies, bedoeld in artikel 11 van het Destructiebesluit 1942, te vervangen door een Destructieraad. Deze Raad, waarin de betrokken belangen zijn vertegenwoordigd, is gedacht als centraal adviesorgaan voor de Minister. De samenwerking van *Rijk, gemeenten, ondernemers* en *veehouders* komt in zijn samenstelling tot uitdrukking. Laatstgenoemde groep is in het ontwerp opgenomen op verzoek van de Stichting voor de Landbouw. De voordracht voor aanwijzing, benoeming of ontslag van de voorzitter, de leden en de secretaris zal geschieden in overeenstemming met de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoor-

ziening. De Raad moet worden gehoord over alle maatregelen van wetgevende en uitvoerende aard op het terrein van het ontwerp, voor zover zij niet door Gedeputeerde Staten of de gemeenteraad worden genomen. Zo nodig zal de Raad zich door deskundigen kunnen laten bijstaan.

Artikel 26. 1. Voorgesteld wordt aan artikel 2, eerste lid, onder *b*, van de Vleeskeuringswet (*Stb.* 1919, 524) toe te voegen de woorden: „met uitzondering van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen vleesproducten”. Hierdoor zal een bestaande lacune worden opgeheven, waardoor het mogelijk wordt gesmolten vet, dat in voor menselijke consumptie onbruikbare toestand verkeert, onder bepaalde omstandigheden uit te zonderen van het begrip „vleeswaren”, waardoor het geen destructiemateriaal is en kan worden bestemd voor technische doeleinden, zoals zeep- of kaarsenfabricage.

VII. Hetgeen in het bestaande artikel 39 van de Vleeskeuringswet (*Stb.* 1919, 524) wordt bepaald in het eerste lid, onder *b*, heeft betrekking op destructiemateriaal en kan vervallen in verband met het voorgestelde artikel 4 van het ontwerp. Hetzelfde geldt voor bedorven of op andere wijze ondeugdelijk geworden vleeswaren, als bedoeld onder *c*, van genoemd lid.

Artikel 31. Het is de bedoeling bij aanvaarding van het ontwerp te bevorderen, dat de wet spoedig in werking zal treden, nadat de Destructieraad gelegenheid heeft gehad te worden gehoord omtrent die uitvoeringsmaatregelen, welke tegelijk met de wet van kracht dienen te worden.

De overige artikelen behoeven, naar het de ondergetekenden voorkomt, geen toelichting en mogen voor zichzelf spreken.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

J. G. SUURHOFF.

*De Minister van Landbouw, Visserij
en Voedselvoorziening,*

MANSHOLT.